

Św. Antoni z Padwy

Postać węgierskiego szeregowca piechoty

sko-katolickiego (p.w. Św. Antoniego z Padwy), będącego pod ochroną zabytków rozpoczęła się w roku 1777, pod kierownictwem Francza Józsefa, murarza egerskiego. W jednonawowym kościele barokowym zachowano wąską świątynię wcześniejszego kościoła, którą zbudował w roku 1732 Giovanni Battista Carleone. Budowa kościoła skończyła się w roku 1779. Od roku 1781 słynni artyści egerscy wykonywali wyposażenie kościoła. W roku 1836 odnowili budynek zniszczony przez pożar. **Posąg Świętego Antoniego z Padwy**, patrona kościoła i wioski, wyrzeźbiony z kamienia znajduje się przy skrzyżowaniu ulicy Petőfi'ego i placu Kossutha.

Architektura osady odzwierciedla typowe formy budowlane okręgu Heves, np: dach domu mający płaszczyznę trójkątną i ganek. Przykładem tego jest **dom mieszkalny** znajdujący się przy ulicy Fő pod numerem 73, który ma dach siodłowy, krokwiowy, jętkowy, podzielony na trzy części i bogato zdobiony front. Od XIX wieku do wioski należy **Folwark Alberta (Albert-major)** - dawny dom zarządcy, który obecnie jest prywatną własnością.

120 metrów od Demjenu, w kierunku Egerszalóku znajduje się Demjénskie Uzdrawisko Gorąca Dolina (Demjéni Thermál Völgy Gyógyfürdő), które jest szczególnie lubiane dzięki swoim siarkowym wodom o właściwościach leczniczych, wytryskującym z głębokości 690 m, o temperaturze 68 C°.

Punkt informacyjny pod nazwą „Bükkaljai Kő-út” (Droga Kamienia u podnóża Gór Bukowych) – Eger, w Fellner-tömbelső (w podwórzku bloku Fellner)

bukkalja.info.hu

Urząd Burmistrza; Adres: Demjén, Kossuth tér 1.
Tel.: +36 36/550-300 • www.demjenkozseg.hu

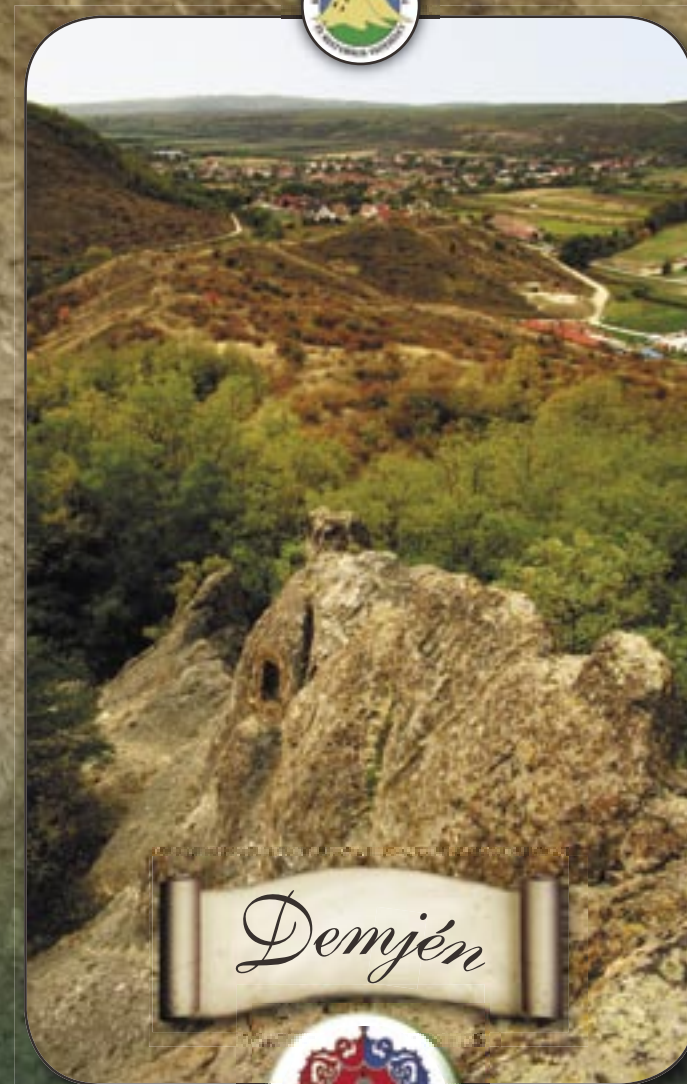

Objasnienia mapy

Zdjęcia: **Havasi Norbert, Klein Dávid**

Przygotował: Kaptárkó Természettudományi és Kulturális Egyesület z finansowaniem Norwég Civil Támogatási Alap

www.kaptarko.hu

Demjén leży 7 km od Egeru pod Góra Kopalnianą (Bánya-hegy) przy potoku Laskó. Pierwsze wzmianki o wiosce pochodzą z roku 1331 pod nazwą Demyen. Od roku 1363 była posiadłością biskupstwa egerskiego. Księga roczna z roku 1486 mówi, że wioska Demjén w owych czasach była majątkiem biskupim i należała do zamku Szarvaskő, na terenie którego znajdowała się jeszcze jedna zniszczona wioska. W późniejszych dokumentach tę średniowieczną osadę zwano Kis-demjén, która po roku 1846 nigdy się już nie zaludniła. Turcy w czasie oblężenia Egeru w roku 1552 całkowicie zniszczyli Demjén i uczynili całkowicie bezludnym terenem. W latach 1558 - 1564 osada zaczęła się znów zaludniać. W roku 1687 mieszkańcy płacili daniny ziemskie na rzecz Szarvaskő należącego do majątków biskupstwa egerskiego ale poważne sumy płacili też ziemianinom tureckim i sułtanowi. Podczas trwających walk o zdobycie zamku egerskiego ludność Demjénu uciekła przed szykanami cesarskich żołdaków i wioska przez 15 lat była bezludna. W roku 1701 osiedlona tu ludność z Gömöru ponownie zainicjowała życie wioski.

Od niepamiętnych czasów kamień był materiałem budowlanym domów mieszkalnych w Demjénie. W pierwszych dziesięcioleciach XVIII wieku biskup-ziemianin zainicjował wydobywanie dobrego, zdatnego do budowy tufu riolitowego, znajdującego się u podnóża Góry Winogrona (Szőlő-hegy) (kamieniołom Nagyeresztvény) w celu budowy posiadłości. Posągi barokowego Egeru zostały wyrzeźbione z kamieni

Kamienna obora w zboczu Góry Ostrego Kamienia

pochodzących z Demjénu: między innymi ozdoby i figury bazyliki egerskiej stanowiącej jeden z symboli miasta. Kamieniarstwo pod koniec XIX wieku stało się głównym zajęciem ludności wioski, wykonywanym w ponad dziesięciu warsztatach, doprowadzając do wzbogacenia mieszkańców i znacznego rozwoju wioski. Wydobywane tu kamienie były nie tylko podstawowym materiałem rzeźbiarstwa lecz również znakomitym surowcem budowlanym. Z tego powodu kamienie z Demjénu dotarły do wiosek równiny południowego-Heves, w okolicy rzeki Cisy (Tisza).

W wielu miejscach w okolicy Demjénu można znaleźć dziedzińce opuszczonych kopalni, niegdyś czynnych wykopów ręcznych, na których ścianach do dnia dzisiejszego widać ślady klinów rozpierających.

U podnóża Gór Bukowych budowano nie tylko z kamienia ale również w kamieniu. Ilustrują to liczne w wiosce piwnice winiarskie (w sumie 304). Najpiękniejsze z nich znajdują się przy ulicy Bema i przy ulicy Dolina Pięknej Kobiety (Szépasszony-völgy). Tutejsza ludność drążyła w kamieniu nie tylko piwnice ale również budynki gospodarcze, czasami nawet miejsca zamieszkania. Na północno-wschodniej granicy wioski, na południowym zboczu Ostrego Kamienia (Hegyes-kő), znajduje się obora kamienna o monumentalnych rozmiarach. Obora ta wydrążona w skale podpierana jest dużą ilością filarów i ma prawie 200 m² powierzchni. Przykładem mieszkania w skale jest, chata Pustelnika (Remete-lak) wydrążona w zboczu góry na północno-zachodniej granicy wioski. Według przekazów ludowych pustelnicy korzystali z tego miejsca. Do dnia dzisiejszego widoczne są wyrzeźbione legowiska, miejsce na ognisko i wydrążone w ścianie otwory używane jako półki.

Na zewnątrz Pustelni (Remete-lak) możemy zobaczyć ślady 6 niszzy (kamienie ule doliny Pustelnika). Od tej grupy kamiennych uli pokazniejsze jest urwisko Kontur Kopalni-Szczyt Kamienny (Bánya-él-Kő-

Ostry Kamień (Hegyes-kő) w roku 1971 (Zdjęcia: z archiwum Péter Mihály)

Pustelnia

-tető), wznoszące się nad centralną częścią Demjénu, gdzie znajdują się 23 nisze. Nad niszami Konturu Kopalni (Bánya-él) na powierzchni sztucznie ukształtowanego dachu, w wielu miejscach wyrzeźbiono liczne otwory i wgłębienia przypominające kocioł i kanały. Ich przeznaczenie do dzisiaj nie jest wyjaśnione. Dalsza grupa kamiennych uli znajduje się na północy wioski, na skalistych pasmach zachodnich skały Góry Ostrego Kamienia (Hegyeskő-bérc), na szczycie Góry Ostrego Kamienia (Hegyeskő-tető), gdzie wznosi się 5 niezależnych od siebie kamiennych uli z 11 niszami. Na tym terenie w trakcie wykopów powierzchniowych odnaleziono narzędzia z okresu górnego paleolitu.

Ogólnie zbadano 25 skał na 3 pasmach skalnych w miejscach występowania kamiennych uli w Dolinie Eresztvény (Eresztvény-völgy), we wschodnim kierunku od szczytu Góry Ostrego Kamień (Hegyes-kő).

Demjén już w roku 1363 miał kościół w Prywatnym Archiwum Kapituły Egerskiej zwanym kościołem Św. Antoniego. Dalsze losy kościoła nie są znane, mógł zostać zniszczony przez husytów albo w czasach tureckich, w każdym razie spis parafii w roku 1696 już o nim nie wspomina. Budowa obecnego kościoła rzym-

Część wewnętrzna kościoła rzymsko-katolickiego w Demjénie

Rzeźbiony nagrobek